

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

17 квітня 2018 р.

Київ

№ 197-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 13.04.2018 № 500-01/61-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листом Управління житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради від 11.01.2018 № 01-30/28 (вх. № 5-01/16-ДД від 16.01.2018), яке було подано на виконання пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (далі – Порядок 2-рп),

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Листами від 11.01.2017 № 01-30/28 (вх. № 5-01/16-ДД від 16.01.2018) та від 20.02.2018 № 01-30/166 (вх. № 77-ПДД від 21.02.2018) Управлінням житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Антимонопольним комітетом України листом від 30.01.2018 № 500-29/05-1173 Повідомлення залишено без руху та запитано додаткову інформацію. Листом від 20.02.2018 № 01-30/166 (вх. № 77-ПДД від 21.02.2018) Управлінням житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради надано додаткову інформацію до Повідомлення.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (3) Управління житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради, 84112, Донецька обл., м. Слов'янськ, пл. Жов. Революції (Соборна), 3, код ЄДРПОУ 03364636.

2.2. Отримувач підтримки

- (4) Комунальне підприємство «Словмиськводоканал», 84100, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Вчительська, 9, код ЄДРПОУ 35420080.

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (5) Метою (ціллю) підтримки є:

- забезпечення розвитку та стабільної роботи комунального підприємства «Словмиськводоканал» відповідно до його функціональних призначень;
- оплата за спожиті енергоносії, оплата за покупну воду.

2.4. Очікуваний результат

- (6) Забезпечення надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення, зокрема:

- упорядкування розрахунків підприємства з енергопостачальними організаціями за спожиті в процесі виробництва послуг енергоносії (електроенергія, питна вода) та скорочення у разі наявності кредиторської заборгованості;
- своєчасне проведення розрахунків з бюджетами всіх рівнів по податках і зборах;
- створення умов для стабільної роботи комунального підприємства при здійсненні своєї господарської діяльності;
- підвищення якісних і кількісних показників наданих підприємством послуг;
- підвищення надійності роботи виробничих потужностей комунального підприємства;
- ефективне використання майна, що є власністю територіальної громади міста;
- дотримання нормативів, норм, стандартів, порядків і правил при виробництві і наданні послуг.

2.5. Форма підтримки

- (7) Пряме державне фінансування на безповоротних засадах.

2.6. Обсяг підтримки

- (8) Загальний обсяг підтримки – 20 000,0 тис. грн.

- (9) З них:

- погашення заборгованості за покупну воду – 15 500,0 тис. грн;
- погашення заборгованості за спожиту електроенергію – 4 500,0 тис. грн.

2.7. Підстава для надання підтримки

- (10) Рішення Слов'янської міської ради від 26.01.2018 № 5-XXXIX-7 «Програма фінансової підтримки КП Слов'янської міської ради «Словмиськводоканал» на 2018 рік».

2.8. Тривалість підтримки

- (11) З 08.06.2018 по 31.12.2018.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (12) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (13) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (14) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (15) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Повідомлення) заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або загрожують спотворенням конкуренції, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.
- (16) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»:
- водовідведення – діяльність із збирання, транспортування та очищення стічних вод за допомогою систем централізованого водовідведення або інших споруд відведення та/або очищення стічних вод;
 - підприємство централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення;
 - система централізованого водовідведення – сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого відведення та очищення стічних вод, що пов'язані єдиним технологічним процесом;
 - підприємство питного водопостачання – суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує

населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;

- система питного водопостачання – сукупність технічних засобів, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого та нецентралізованого питного постачання;
- централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

(17) Відповідно до статті 6 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» до принципів державної політики належить гарантоване першочергове забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб.

(18) Згідно зі статтею 7 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» держава гарантує захист прав споживачів у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, зокрема, шляхом:

- державної підтримки, регулювання та нагляду у сфері питного водопостачання і водовідведення відповідно до цього Закону;
- здійснення заходів організаційного, науково-технічного, санітарно-епідеміологічного, природоохоронного, економічного, правового характеру щодо поліпшення якості питної води, розвитку питного водопостачання, охорони джерел і систем питного водопостачання, відновлення запасів питної води;
- задоволення потреб населення у питній воді шляхом пріоритетного розвитку систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, створення резервних систем питного водопостачання.

(19) Згідно зі статтею 8 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» державна підтримка у сфері питної води та питного водопостачання надається відповідно до обсягів коштів, передбачених Законом України «Про державний бюджет України» на відповідний рік, для фінансування заходів у сфері будівництва і реконструкції систем питного водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, а також проведення науково-дослідних робіт з удосконалення питного водопостачання та ресурсозбереження.

4. СФЕРА ПРИРОДНОЇ МОНОПОЛІЇ

(20) Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (21) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання та водовідведення належить до сфери регулювання цього Закону.
- (22) Згідно зі статтею 8 Закону України «Про природні монополії» до предмета державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій належать ціни (тарифи) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (23) У первинному та вторинному законодавстві Європейського Союзу поняття «природна монополія» відсутнє. Натомість існує положення, що стосується законної монополії, що означає наявність спеціальних та виключних прав, які держава може призначити підприємствам (як правило державним) з метою забезпечення виконання публічних обов'язків. Так, відповідно до статті 106 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу, держава може зобов'язати певного суб'єкта господарювання бути оператором, що надає послуги загального економічного інтересу (далі – ПЗЕІ). У такому випадку суб'єкти господарювання, що надають ПЗЕІ або ті, що мають характер прибуткової монополії, підпадають під дію правил конкуренції тільки у тій мірі, в якій це не перешкоджає виконанню дорученого їм спеціального завдання.
- (24) Законна монополія існує тоді, коли надання такої послуги на законодавчому рівні або регулюючими заходами покладено на ексклюзивного надавача, з явною заборорою будь-яким іншим підприємствам надавати таку послугу (навіть не задовольняти можливий попит з боку певних груп покупців). Проте сам факт надання публічних послуг конкретним підприємством не означає, що таке підприємство користується законною монополією.
- (25) За загальним правилом, надання послуг законною монополією виключає будь-яке спотворення конкуренції, однак є умови, що мають бути кумулятивно виконані. Ці умови встановлені пунктом 188 Повідомлення, а саме:
- послуга має бути предметом законної монополії;
 - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі розрахунки, належним чином розподіляти доходи і витрати та запобігати використанню державного фінансування некомерційної діяльності для перехресного субсидювання комерційної діяльності.
- (26) Обов'язок запобігання фінансуванню комерційної діяльності внаслідок перехресного субсидювання регламентовано міжнародними зобов'язаннями, передбаченими Угодою. Відповідно до статті 263 (4) Угоди сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою (тобто до 2022 року) мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є уповноваженим на надання ПЗЕІ, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншої сторони, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

(27) Враховуючи те, що суб'єкт природної монополії може здійснювати й іншу комерційну діяльність, не пов'язану з виконанням функції природної монополії, мають бути окремі бухгалтерські рахунки для запобігання перехресного субсидювання.

(28) Відповідно до статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема, вести окремий бухгалтерський облік за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню.

(29) Отже, фінансова підтримка, пов'язана з відшкодуванням витрат за послуги, які надаються суб'єктом природної монополії, не буде спотворювати конкуренцію, а отже, не буде державною допомогою, якщо:

- послуга є предметом природної монополії;
- послуга, що надається природною монополією, не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
- відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
- надавач відповідної послуги не використовує державну підтримку у діяльності, яка не пов'язана з функцією природної монополії.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

(30) Комунальне підприємство «Словміськводоканал» створено на базі комунальної власності територіальної громади міста, підпорядковується Слов'янській міській раді та її виконавчому комітету з метою виробництва та централізованого постачання питної води, здійснення водовідведення споживачам у порядку, встановленому законодавством України, задоволення потреб ринку у виконанні висококваліфікованих послуг.

(31) Комунальне підприємство «Словміськводоканал» є суб'єктом природної монополії за № 173 зведеного Переліку суб'єктів природних монополій по Донецькій області.

(32) Комунальне підприємство «Словміськводоканал» є ексклюзивним надавачем послуг з водопостачання. Альтернативного способу постачання води у місті Слов'янськ не існує, тому така послуга не конкурує з іншими послугами у цій місцевості, що відповідає нормам пункту 188 Повідомлення.

(33) Відповідно до додаткової інформації, наданої управлінням житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради листом від 28.03.2018 № 01-30/307 (вх. № 5-01/4262 від 10.04.2018), фінансова підтримка комунального підприємства

«Словміськводоканал» надається лише на відшкодування витрат, пов'язаних з наданням послуг з водопостачання як суб'єкта природної монополії, а саме: на погашення заборгованості за покупку воду у сумі 15 500,0 тис. грн, а також за спожиту електроенергію у сумі 4 500,0 тис. грн, що відповідає нормам пункту 188 Повідомлення.

- (34) Комунальне підприємство «Словміськводоканал» не має власного джерела водопостачання, тому вимушене закуповувати воду у комунального підприємства «Компанія Вода Донбасу» Слов'янського регіонального виробничого управління.
- (35) Однією з умов, за якої державна підтримка є державною допомогою, – підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції. Сфера природної монополії передбачає відсутність конкуренції на відповідному ринку внаслідок технологічних особливостей виробництва, а також виробництва товарів (послуг), які не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами). На ринку надання послуг з водопостачання та водовідведення у місті Слов'янськ комунальне підприємство «Словміськводоканал» є єдиним надавачем наведених послуг.
- (36) З огляду на зазначене, державна підтримка з метою відшкодування витрат за послуги, які надаються суб'єктом природної монополії, не буде спотворювати конкуренцію, а отже, не буде державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (37) Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2017 № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, на підставі інформації, наданої Управлінням житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка у формі прямого державного фінансування на безповоротних засадах, що виділяється на підставі рішення Слов'янської міської ради від 26.01.2018 № 5-XXXIX-7 «Програма фінансової підтримки КП Слов'янської міської ради «Словміськводоканал» на 2018 рік» комунальному підприємству «Словміськводоканал» на період з 08.06.2018 по 31.12.2018 у сумі 20 000,0 тис. грн, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.